

Fjernelse af bryst og skildvagslymfeknuder i armhulen

Dette er en information til dig og dine pårørende om den operation, som du skal have foretaget, da du har en kræftknode i brystet, og du i samråd med lægen har besluttet, at få fjernet dit bryst.

Fjernelse af brystet kaldes også en mastektomi.

Under operationen vil lægen fjerne dit bryst samt dine skildvagslymfeknuder, som sidder i armhulen.

Skildvagslymfeknuderne, som også kaldes Sentinel Node, er den eller de lymfeknuder i armhulen, som lymfevæsken fra brystet først løber op til. Lægen fjerner skildvagslymfeknuderne for at undersøge om, der er kræftceller deri. Hvis der ikke er kræftceller i skildvagslymfeknuderne, er der ingen grund til at fjerne øvrige lymfeknuder.

SÅDAN FOREGÅR OPERATIONEN

Inden operationen sprøjter sygeplejersken lidt radioaktiv væske ind i dit bryst. Under operationen bliver brystet også sprøjtet med blå farvestof. Disse indsprøjtninger hjælper lægen med at finde skildvagslymfeknuderne. Hverken den radioaktive væske eller det blå farvestof er farligt for dig.

Hvis du ved, at du ikke kan tåle farvestof og derfor kan risikere en allergisk reaktion, skal du informere lægen eller sygeplejersken om dette.

Inden du bliver bedøvet, får du lagt et drop i håndryggen, som giver dig væske. Du bliver også tilkoblet overvågningsudstyr.

Under operationen fjerner lægen brystet, og dine skildvagslymfeknuder. Mens du er bedøvet, bliver skildvagslymfeknuderne undersøgt for kræftceller med en hurtig metode. Hvis undersøgelsen viser, at de indeholder kræftceller, fjerner lægen de resterende lymfeknuder i armhulen under samme operation, hvis dette er aftalt.

Det bortopererede bryst og skildvagslymfeknuderne bliver efter operationen undersøgt grundigt. Hvis denne undersøgelse viser, at der alligevel er tale om spredning til skildvagslymfeknuderne, vil du måske blive anbefalet at få fjernet de øvrige lymfeknuder i armhulen ved en ny operation.

I sjældne tilfælde kan sporstofferne ikke finde dine skildvagslymfeknuder, og lægen kan derfor blive nødt til at bortoperere alle lymfeknuderne i armhulen

Hvis lægen vurderer det nødvendigt, vil der blive lagt et dræn (en tynd plastikslange) ved såret for at lede overskydende blod og sårvæske væk. Drænet fjernes dagen efter operationen.

Efter operationen har du et sår, som dækkes af plaster.

Selve operationen varer cirka 2 timer.

Efter operationen bliver du kørt til opvågningsstuen, hvor du bliver observeret, indtil du udskrives.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Mød fastende til aftalen

Du skal faste inden narkosen, så din mavesæk er helt tom. Dette er vigtigt, så der ikke opstår risiko for, at mad i mavesækken kan løbe tilbage gennem spiserøret og ned i lungerne. Møder du ikke fastende, kan vi være nødt til at aflyse din aftale. Du skal derfor følge disse retningslinjer:

- Du må ikke spise fra midnat inden operationen. Du må heller ikke drikke mælkeprodukter eller spise pastiller, bolsjer og tyggegummi.
- Du må gerne drikke klare væsker indtil 2 timer før. Det kan fx være vand, saftvand eller te og kaffe uden mælk.
- For dit velbefindende før og efter narkosen anbefaler vi, at du drikker et stort glas saft 2 timer før den operation og derefter ingenting, til narkosen er overstået.

Følg disse retningslinjer, **medmindre** narkoselægen har givet dig anden vejledning.

Fjern make-up og løse genstande

Af hensyn til hygiejne og sikkerhed under operationen skal du forberede dig således:

- **Make-up.** Fjern al make-up og neglelak. Under operationen skal vi kunne iagttage din hudns naturlige farver.
- **Smykker.** Fjern løse dele såsom smykker, piercinger ur og ringe. Smykker er samlingssted for bakterier, der øger risikoen for infektion.
- **Daglige hjælpemidler.** Brillen, høreapparat og tandprotese tager vi af dig lige inden du bedøves.
- **Kontaktlinser.** Du må ikke have kontaktlinser på under operationen.

Vask dig grundigt før operationen

Tag et bad om aftenen eller morgenen, og vask dig grundigt med vand og sæbe – særligt på stedet for indgrebet. Tag også renvasket tøj på. Undlad at smøre dig ind i fed creme, da det gør det vanskeligt at desinficere dig inden operationen. Brug heller ikke deodorant i den armhule, hvor du skal opereres. Så har du gjort det, du kan, for at mindske risikoen for infektion.

Tag medicin som aftalt på forberedelsesdagen

Hvis du plejer at tage medicin om morgenen, er det narkoselægen, der bestemmer, hvad du eventuelt skal have på operationsdagen.

Tag imod smertestillende før operationen

Vi giver dig en eller flere tabletter, som du må skylle ned med vand. Tabletterne er oftest langtidsvirkende smertestillende medicin, der optages under operationen, og som virker efter operationen.

EFTER OPERATIONEN

Risiko for blødning

De første timer efter operationen er der en lille risiko for, at der kan opstå blødning i såret. Sker det, kan det blive nødvendigt at stoppe blødningen ved en ny,

mindre operation. Denne blødning kan farve huden omkring såret blå. Den blå farve forsvinder af sig selv i løbet af 2-3 uger.

Forvent misfarvning af urin og afføring

Det blå farvestof, som sprøjtes ind i brystet under operationen, kan farve din urin og afføring blågrøn i et par dage. Det kan også gøre dig lidt bleg, men det forsvinder efter 1-2 dage.

Hurtigt ud af sengen

Det er vigtigt, at du kommer i gang med at bevæge dig efter operationen. Det mindsker risikoen for komplikationer. Du skal derfor forvente, at vi allerede få timer efter operationen beder dig om at komme ud af sengen og gå omkring. Vi støtter dig selvfølgelig i det omfang, du har brug for.

Fysioterapi

Efter en brystoperation kan muskler og sener på brystvæggen og omkring skulderleddet blive stramme og midlertidigt svækkede. I dit behandlingsforløb kommer du derfor til at tale med en fysioterapeut, der vejleder dig i forebyggende øvelser.

Udskrivelse

Du bliver udskrevet samme dag af en sygeplejerske.

Aftal at blive hentet af en pårørende

Du må ikke selv køre bil det første døgn efter, at du har været bedøvet. Sørg derfor for at have en pårørende til at køre dig hjem, hvis du udskrives samme dag.

Det kan være en god idé, at din pårørende er hos dig de første 24 timer efter operationen, for at holde øje med eventuelle eftervirkninger fra operationen eller narkosen.

NÅR DU KOMMER HJEM

Fjern forbindingen

Du skal fjerne forbindingen over såret 24 timer efter operationen. Hvis du under det hvide plaster har

brune plaster-strips, skal disse blive siddende alt efter aftale med sygeplejersken.

Vær opmærksom på infektion

Får du rødme, varme, smerte eller feber, kan det være tegn på betændelse ved operationssåret, og du skal behandles. Kontakt os, hvis du oplever tegn på infektion. Uden for vores åbningstid bedes du kontakte Lægevagten.

Undgå karbad, svømmehal og havbad

Du må tage brusebad fra dagen efter operationen. For at mindske risikoen for infektion fraråder vi dig at tage karbad, gå i svømmehal og bade i havet de første 2-3 uger efter operationen.

Sygemeld dig

Du må forvente at være sygemeldt i en periode efter operationen. Hvor længe du skal være sygemeldt, afhænger af dit fysiske og psykiske helbred. Tal med lægen om netop dit behov.

Forvent dannelse af sårvæske

Hvor bryst og skildvagslymfeknuder er fjernet, er der en indvendig sårflade, som danner sårvæske. Sårvæsken kaldes også serom. De fleste patienter danner serom efter operationen. Det kan ophobe sig under såret og kan vise sig som hævelse og spænding i huden.

Bliver du generet af serom, kan du få det tømt ud gennem en kanyler. Du kan som regel ikke mærke stikket, da du i nogen tid efter operationen vil være følelsesløs i området omkring såret. Det kan være nødvendigt at få tømt serom flere gange med nogle dages mellemrum. Kontakt os per telefon, helst mellem klokken 8.00 og 9.00 på hverdage, hvis du har behov for at få tømt serom.

Seromdannelse er helt normalt efter den operation, du har gennemgået, og har intet med kræftsygdommen at gøre.

Tal eventuel med patientforening

Du har mulighed for at tale med en kvinde, der tidligere er brystopereret. Kvinden kommer fra patientforeningen Dansk Brystkræft Organisation (DBO), der er organiseret under Kræftens Bekæmpelse. Hun kender de eventuelle problemer, som sygdommen og behandlingen kan medføre. Du

kan læse mere om DBO på deres hjemmeside www.brystkraeft.dk.

KONTROL

Samtale efter operationen

Ca. 10-14 dage efter operationen vil du få svar på undersøgelsen af det bortopererede bryst og skildvagslymfeknuder, og om det er nødvendigt at fjerne flere lymfeknuder ved en ny operation.

Efterbehandling og kontrol

Din efterbehandling og fremtidig opfølgning varetages af Onkologisk Ambulatorium.

BRYSTPROTESE OG REKONSTRUKTION AF BRYSTET

Når dit bryst er blevet fjernet, får du et asymmetrisk udseende. For at gøre denne asymmetri mindre synlig får du en brystprotese. Senere kan du eventuelt tilbydes en rekonstruktion af brystet.

Brystprotese

Udover at give dig et symmetrisk udseende har protesen også betydning for din balance i kroppen og din kropsholdning. Vi vil vise dig forskellige typer af brystproteser. Nogle er selvstændige, mens andre sættes ind i en bh.

Inden operationen vil du blive tilbudt en bh med en midlertidig brystprotese. Senere, når såret er helet efter 3-4 uger, kan du vælge en udvendig blivende protese. En brystprotese er gratis, og du kan få bevilget to proteser det første år efter operationen. Derefter kan du få en ny protese om året. Vi søger din kommune om bevilling til protesen. Når du har modtaget brev fra kommunen, kan du henvende dig til en af de forretninger, der forhandler brystproteser. Du kan frit vælge mellem disse forhandlere af brystproteser:

- Sahva
Blytækkervej 1
9000 Aalborg
Tlf. 70 11 07 11
- Nørregades Varehus
Adelgade 18
7800 Skive
Tlf. 97 52 04 07
- Bandagist-Centeret
Sofiendalsvej 88
9200 Aalborg SV
Tlf. 87 42 51 03
Webshop: www.bandagist-centret.dk/webshop
- Boisen
Skipper Clements Gade 3F
9000 Aalborg
Tlf. 33 60 62 62

Du skal ringe på forhånd og aftale tid.

Rekonstruktion af brystet

De fleste kvinder, der har fået fjernet et bryst, har mulighed for senere at få det rekonstrueret. Almindeligvis kan rekonstruktionen påbegyndes 1 år efter, at brystet er blevet fjernet. Rekonstruktionen af brystet kan udføres på forskellige måder. Du kan tale med lægen om dine muligheder. Hvis du ønsker at få rekonstrueret dit bryst, kan du blive henvist til Plastikkirurgisk Afdeling af lægerne i Onkologisk Ambulatorium eller din praktiserende læge.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Mammakirurgisk Afdeling

Tlf. 97 66 06 24

Vi træffes bedst:

Mandag – fredag 7.00 – 10.00 og 13.00 – 14.00